

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Actio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

quod iuste sibi debetur, contra illud. Exo. 23. Pauperis quoque non misereberis in iudicio.

ACIDIA.

1 ACIDIA secundum Tho. secunda secundae q. 35. a. 2. de ma. q. 9. a. 1. quoddam tedium operandi importat, mentem aggravans, & semper est peccatum, quia vel facit dolere de bono spirituali, de quo gaudendum est, vel de malo, sed immoderate. Et est spirituale vitium, quod facit tristiari de bono diuino, de quo charitas gaudet. Et ex suo genere est mortale peccatum, quia secundum propriam rationem contrariatur charitati: secundum Th. ibi. a. 3. Si tamen in sola sensualitate consistat, & non pertingat usque ad rationis consensum, propter imperfectionem actus, erit veniale peccatum. Si autem pervenitur usque ad rationis consensum, est mortale. Et hoc est, quando ratio convertitur in fugam, horrorem, & detestationem boni diuini, carne contra spiritum omnino praevalente, & contrariatur praecepto de sanctificatione sabbati: secundum Tho. ibi supra.

2 ACIDIA mortalis est tunc, quando homo tristatur in his, quae imminet facienda de necessitate propter Deum, & ad salutem animae, & adest rationis consensus. Talis enim tristitia contrariatur delectationi, quae sequitur Dei dilectionem, & consequenter charitati contrariatur. Quando ergo quis propter tale tedium dimittit ea, quae sunt necessaria ad salutem, vel deducitur in aliquod mortale, ut puta, in desperationem, vel deliberat appetit mortem vel nunquam esse creatum, vel velle esse bestia, & huiusmodi, vel deliberat facere minime, ea ad quae tenetur ex praecepto, vel incurrit aliquam magnam infirmitatem, potest se iuvare, peccat mortaliter. Et nota, quod hoc peccatum communiter est mixtum cum alio, ut si nunc delibero propter acidiam non ire ad missam, est unum peccatum mortale, & post non volo ire, est aliud peccatum omissionis, hoc secundum Tho. ubi supra, a. 3. de ma.

3 ACIDIA est vitium capitale: secundum Tho. secunda secundae supra a. 4. cui Greg. sex filias assignat scilicet malitiam, quae bonum detestatur, rancorem, pusillanimitatem, desperationem, torporem circa praecepta, evagationem mentis circa illicita, de quibus in suis locis dicemus. Qui de aliterius prosperitate tristatur, eo quod videt talem prosperitatem nocere contra iustitiam alteri, non dicitur acidiosus, nisi talis tristitia adeo eum gravaret, ut negligeret faciendam, vel in malum aliquod laberetur.

ACOLYTUS.

1 ACOLYTUS officium est praeparare luminaria, & ipsa portare coram ministris altaris: ut in c. perle. tit. 25. d. Huic tradit Episcopus candelabrum, dicens: Accipe candelarium cum cereo, & scias te ad accendenda luminaria ecclesiae mancipari. Accipit etiam vtreolum vacuum ab Archidiacono, dicente Episcopo, Accipe vtreolum ad effundendum vinum, & aquam in Eucharistiam sanguinis Christi. Et in datione vtreoli, imprimitur character: secundum Th. 4. sen. d. 24. q. 2. & circa ipsum est eius principalis actus.

2 ACOLYTUS est supremus ordo inter quatuor minores: secundum Tho. ibi. Acolytus etiam praeparat vtreolos cum vino & aqua. Tho. supra, cuius principalior actus est in ministratio vtreoli, quam candelabri.

ACTIO.

1 ACTIONES à iure civili ortum habent: secundum Innocent. capitulum. quae in ecclesiis de constituto. quarum quaedam dicuntur bonae fidei: ut in c. cum venialis, de exceptio. quaedam stricti iuris. institutio de actio. §. actionum. Quaedam dicuntur actiones personales de quibus refert Gemi. capi. dispendia de rescript. libr. 6. adducens Franciscum Vercellen. quaedam dicuntur reales de quibus Gemi. ubi supra. Sed quoniam haec materia ad forum contentiosum pertinet, propterea me non ultra extendo de huiusmodi.

2 ACTVS

2 **A**CTVS moralis est bonus : vel malus principaliter, ex obiecto, & fine, aut ex circumstantiis: secundum Th. prima secundum q. 18. ar. 2. Et obiectum, finitque ad speciem moris actus determinat. ex Th. 4. sen. d. 38. q. 2. a. 2. q. 1. 2.

ACCUSATIO.

1 **A**CCUSATIO contra reum ad vindictam, à canone est instituta: secundum Th. 4. sent. 4.1. q. 5. q. 1. 2. & ne habens culpam, quasi innocens sustineatur. ibi d. 35. a. 3. Et exerceri debet ad punitionem, propter bonum conservandum, quo remoto, iustitia destrueretur, sicq. ut ceteri quiete vivant, vel propter suum interesse, fieri debet, aliàs peccatum incurritur. Thom. ibi.

2 **I**n criminibus, tribus modis procedi potest, scilicet inquisitione, quam precedere debet clamorosa insinuatione, quæ accusationis locum tenet, accusatione, quæ debet precedere inscriptio, denunciatione, quam debet precedere fraternæ correptionis: secundum Tho. q. 11. a. 13. & de accus. c. quali. & quand. el. 1. Vide ibi Pan.

3 **A**CCUSATIO proprie sumpta, differt à denunciatione, quia in accusatione attenditur criminis punitione, in denunciatione vero fratris emendatio. Th. secunda secundum q. 67. a. 3. ad. 2. 68. a. 1. Differt secundò, quia accusationem non debet de necessitate precedere secreta admonitio, sicut in denunciatione, iuxta præceptum evangelicum, quando scilicet de peccantis emenda agitur: secundum Th. ver. q. 3. a. 2. ad. 3. Differt tertio, quia accusatio fit in scriptis: ut dictum est. & 24. q. 8. c. accusatorum. Quarto, quia accusator obligat se ad probandum: secundum Tho. secunda secundum q. 68. ar. 2. ad. 3. non autem denunciator. Quintò, accusator obligat se ad penam talionis (id est, similem, vel talem) ibi. ar. 4. non autem denunciator. Et nota, quod inscriptio ad penam talionis est necessaria: secundum Io. gl. c. inscriptio. 4. q. 4. Et licet non fiat talis inscriptio, tamen deficiens in probatione, debet penam talionis puniri: secundum Ac-

cur. & Bartol. l. 2. C. de instru. & hæc est communior opinio, quam sequitur etiam Ioan. And. hic, dicit Speculator posse tolerari, quod talis inscriptio non fiat.

4 **C**ONSUEVITUDO per quam penam talionis est abolita, valet: secundum Felin. in c. super his. de accus. col. 3. in princ. quia propter antiquum rigorem ab accusatione multi retrahebantur. Et Tho. secunda secundum q. 68. a. vlti. ad. 1. dicit, quod accusans ex iusto errore, & deficiens, non punitur penam talionis.

5 **N**VLIVS debet accusare nisi de re certa: unde non potest intervenire facti ignorantia. Tho. ibi. a. 3. ad. 1. Vide in c. qualiter & quand. el. 2. eod. tit. & Pan. in vlt. not. debet etiam accusatio viva voce exprimi, & præsentate accusato. c. præscripta. 2. q. fi.

6 **A**CCUSARE tenetur quis alterius crimen, quod vergit in multitudinis corruptionem corporalem, vel spirituales, dummodo sufficienter possit probare, quod ad accusatoris officium pertinet: secundum Tho. secunda secundum q. 68. a. 1. quamvis Canonistæ oppositum teneant, secundum Glos. in c. quapropter. 2. q. 2. & peccant non accusando, vel non denunciando, propter bonum publicum, quod anteponi debet malo particulari, quod ex accusatione sequitur. Secus autem quando non potest probare, quia nullus tenetur ad id, quod debito modo non potest perficere, secundum Tho. ibi supra. Qui autem dicunt quod non tenetur, debent intelligi in foro exteriori, secus in confessione, secundum quam à Deo puniuntur.

7 **Q**UOD si tale habetur in secreto? Respondeo, quod si sit in secreto per confessionem sacramentalem, nullo modo debet revelari, quia hoc scit non ut homo, sed ut Dei minister, & maius est vinculum sacramenti, quam cuiuslibet hominis. Si vero aliter, tunc vel hoc vergit in periculum corporale, vel spirituale multitudinis, vel in grave damnum alicuius personæ: &